

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Ալեքսանդր Սպենդիարյանի սիմֆոնիկ արվեստի արդիականությունը

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Արզումանուկա Միլենա

Երևանի Հովի. Պողոսյանի անվան 82 հիմնական դպրոց

Վերապատրաստող՝ Ղարիբյան Շուշան Մամբրեի

Երևան 2023

Բովանդակություն

Ներածություն	3
ԳԼՈՒԽ 1. Ալեքսանդր Սպենդիարյանի կյանքն ու ստեղծագործական ուղին	4
ԳԼՈՒԽ 2. Ալեքսանդր Սպենդիարյանի սիմֆոնիկ արվեստը	9
Եզրակացություն	13
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	15

Ներածություն

Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անունը իր նշանակալից տեղն ունի հայ դասական երաժշտության պատմության մեջ: Յուրօրինակ կոմպոզիտոր, տաղանդավոր դիրիժոր, մանկավարժ Ալեքսանդր Սպենդիարյանը հայ սիմֆոնիկ երաժշտության հիմնադիրներից մեկն է, ով յուրացնելով ժողովրդական երաժշտության օրինաչափությունները, դաստիարակվելով եվրոպական և մասնավորապես ռուսական դասական երաժշտության ավանդույթներով, ընդլայնեց ազգային երաժշտության շրջանակները: Նա հիմք դրեց հայ սիմֆոնիկ երաժշտությանը, հարստացրեց կամերային երաժշտությունը և ստեղծեց դասական «Ալմաստ» օպերան:

Դասական երաժշտության տիրույթում Ալեքսանդր Սպենդիարյանի նման կոմպոզիտորները անջնջելի հետք են թողել՝ ստեղծելով սիմֆոնիկ գլուխգործոցներ: Ծնվելով մշակութային բազմազանությամբ և գեղարվեստական եռանդով հարուստ միջավայրում՝ Սպենդիարյանի ստեղծագործություններն արտացոլում են նրա հայկական ժառանգության և համաշխարհային երաժշտական ազդեցությունների ներդաշնակ միաձուլումը: Նրա ստեղծագործությունները, որոնք բնութագրվում են բարդ մեղեդիներով և էմոցիոնալ խորությամբ, ծառայում են որպես դարպաս աշակերտների համար՝ ուսումնասիրելու դասական երաժշտության նրբությունները:

Ալեքսանդր Սպենդիարյանի սիմֆոնիկ արվեստը մեծ դեր է խաղում նաև աշակերտների զարգացման գործում, սկսած տարրական դասարաններից մինչև ավագ դասարաններ: Նրա ստեղծագործությունների ունկնդրումը երեխաների մոտ ուղեկցվում է երաժշտառիթմական շարժումներ կատարելու ցանկությամբ:

Ալեքսանդր Սպենդիարյանի սիմֆոնիկ արվեստն աշակերտների մոտ զարգացնում է գեղեցիկը զգալու և գնահատելու կարողությունը և ձևավորում սեր դեպի ազգայինը:

Սպենդիարյանի սիմֆոնիկ ստեղծագործությունների մեղեդիները հնչում են այսօրվա դասարաններում՝ սնուցելով վաղվա տեսլականներին և արվեստագետներին:

ԳԼՈՒԽ 1. Ալեքսանդր Սպենդիարյանի կյանքն ու ստեղծագործական ուղին

Ալեքսանդր Սպենդիարյանը ծնվել է 1871 թվականի նոյեմբերի 1-ին Դնեպրովյան գավառի Կախովկա քաղաքում , Ուկրաինայում: Հայրը՝ Աֆանասի Սպենդիարովը (Ստեփանոս Սպենդիարյանց) զբաղվում էր փայտանյութի առևտրով: Մայրը՝ Նատալյա Սելինովան Կարասուբազարի քաղաքագլուխ Կարպ Սելինյանի դուստրն էր: Նրանց ընտանիքում հինգ երեխա էին մեծանում: Ալեքսանդր Սպենդիարյանը ընտանիքի երկրորդ երեխան էր:

Երաժշտական ունակությունները նրան փոխանցվել են մորից, ով հաճախ էր նվագում հայկական ու թաթարական մեղեդիներ: Ալեքսանդրը դաշնամուր նվագել սկսել է չորս տարեկանից: Նրա առաջին ստեղծագործությունը մի փոքրիկ վալս էր, որը գրեց յոթ տարեկանում:

«...Իմ մանկության և պատանեկության տարիների երաժշտական ազդեցություններից ամենաուժեղը մորս դաշնամուր նվագելն էր, ինչը ես շատ էի սիրում ունկնդրել և ինչն, անկասկած, իմ մեջ սեր արթնացրեց դեպի երաժշտությունը...»

- Ալեքսանդր Սպենդիարյան

1877 թ. Ալեքսանդր Սպենդիարյանն ընտանիքի հետ տեղափոխվում է Սիմֆերոպոլ: Մայրը նրա համար դաշնամուրի ուսուցչուհի է հրավիրում: Սպենդիարյանն արդեն վարժ կարդում էր նոտաները, սակայն մեկ տարի անց նա հրաժարվում է դաշնամուրի դասերից, Տասնչորս տարեկանում սովորում է ջութակ նվագել և հրապուրվում այս գործիքով: 1890 թ. ավարտում է ուսումը գիմնազիայում և հոր հետ ճամփորդում լինելով Վիեննայի օպերային թատրոնում:

«...Շլացած դուրս եկա թատրոնից, երազելով՝ որպես գերագույն երջանկություն, իմ ստեղծագործությունը երբևիցե լսել այդպիսի հիանալի նվագախմբի կատարմամբ: Անտարակույս, հենց այդ պահից իմ մեջ ծնվեց հատուկ մի սեր նվագախմբի հանդես և ամրապնդվեց նույնպիսի սեր՝ երաժշտության մեջ Էկզոտիկ կոլորիտի նկատմամբ...»

- Ալեքսանդր Սպենդիարյան

1890 թ. Ալեքսանդր Սպենդիարյանը հոր խորհրդով ընդունվում է Մոսկվայի կայսերական համալսարան նախ՝ բնագիտության ֆակուլտետ, ապա ուսումը շարունակում իրավաբանության ֆակուլտետում: Համալսարանում ուսանելու տարիներին նա նվագում է Նիկոլայ Կլենովսկու ղեկավարած ուսանողական նվագախմբում, որպես կոնցերտմայստեր՝ շարունակելով ջութակի դասերը Մեծ թատրոնի նվագախմբի ջութակահար Պեկարսկու մոտ:

Ուսանողական նվագախմբի դիրիժոր Նիկոլայ Կլենովսկին լսելով Սպենդիարյանի ստեղծագործությունները՝ խորհուրդ է տալիս լրջորեն զբաղվել կոմպոզիցիայի տեսությամբ: Ալեքսանդր Սպենդիարյանը որպես առաջին ուսուցիչ ընտրում է հենց նրան: Նույն համալսարանում էր սովորում նաև Սպենդիարյանի եղբայրը՝ Լեոնիդը, ով դարձավ հայտնի երկրաբան: Մոսկվայում Սպենդիարյան եղբայրներն հաղորդակից էին հայկական մշակույթին, մտերիմ էին մոսկվաբնակ հայ մտավորականության հետ: Նրանք հաճախ էին մասնակցում Ներսես Ներսեսուպի և Սերգեյ Շահինյանի տանը կազմակերվող երեկույթներին:

1894 թ. հավաքույթներից մեկի ժամանակ Ալեքսանդր Սպենդիարյանը ծանոթանում է Ալեքսանդր Ծատուրյանի հետ: Լսելով նրա «Ա՛յ վարդ» բանաստեղծությունը Սպենդիարյանը գրում է համանուն ռոմանս: Այն կոմպոզիտորի առաջին ստեղծագործությունն էր՝ գրված հայ գրողի բանաստեղծության հիման վրա:

1895 թ. Սպենդիարյանն ավարտում է իր ուսումը և մեկնում Պետերբուրգ: Երկու տարի անց՝ 1897 թ. հանձնելով ավարտական քննությունները ստանում է իրավաբանի առաջին կարգի դիպլոմ, այդպես էլ իր ողջ կյանքի ընթացքում չզբաղվելով այդ մասնագիտությամբ:

1895 թ. ջութակահար Հովհաննես Նալբանդյանի միջնորդությամբ հանդիպում է Նիկոլայ Ռիմսկի-Կորսակովին և ներկայացնում իր ստեղծագործություններից մի քանիսը: Ռուս կոմպոզիտորը համաձայնում է դառնալ Սպենդիարյանի կոմպոզիցիայի տեսության ուսուցիչը: Նիկոլայ Ռիմսկի-Կորսակովը մեծապես հավանում էր նրա երաժշտությունը և խրախուսում ավելի խորանալ հայկական ժողովրդական

երաժշտության ուսումնասիրության մեջ: Նրա օգնությամբ Ալեքսանդր Սպենդիարյանը բարեկամական ու ստեղծագործական կապեր է հաստատում ռուսական երաժշտարվեստի անվանիների հետ: 1900 թ.` ավարտելով ուսումը, գրում է իր առաջին սիմֆոնիկ ստեղծագործությունը` «Կոնցերտային նախերգանքը»` նվիրելով սիրելի ուսուցչին:

1901 թ. Ալեքսանդր Սպենդիարյանը տեղափոխվում է Յալթա` ամուսնանալով վաղամեռիկ եղբոր` Լեոնիդ Սպենդիարյանի այրու` Վարվառա Մազիրովայի հետ: Կոմպոզիտորի հայրը որդու ընտանիքին է նվիրում առանձնատուն, որը նախկինում Սերբիայի Նատայա թագուհու ամառային նստավայրն էր: Սպենդիարյանների տունը շուտով դառնում է Յալթայի մշակութային կենտրոնը: Այստեղ շատ հաճախ էին կազմակերպվում համերգներ, երեկոյթներ, որոնց ներկա էին լինում Մաքսիմ Գորկին, Անտոն Չեխովը, Ալեքսանդր Գլազունովը, Անտոն Արենսկին, Ֆյոդոր Շայապինը, Սերգեյ Ռախմանինովը, Իլյա Ռեպինը: Յալթայում կոմպոզիտորը ծավալում է ակտիվ հասարակական, մշակութային, խմբավարական, բարեգործական ու ստեղծագործական գործունեություն. հիմնում երաժշտական դպրոցներ, սիրողական երգչախումբ, կազմակերպում համերգներ, գլխավորում Յալթայի Հայկական բարեգործական ընկերությունը:

1916 թ. վաճառելով Յալթայի առանձնատունը` Սպենդիարյանն ընտանիքի հետ տեղափոխվում է Սուդակ` ապրելու իր ամառանոցում: Նույն տարում հրավեր ստանալով Թիֆլիսի Հայկական երաժշտական ընկերությունից` կոմպոզիտորը մեկնում է Թիֆլիս, ելույթ ունենում համերգներով ու արժանանում է տեղի հայերի ջերմ ընդունելությանը: Թիֆլիսում կոմպոզիտորը լսում և գրառում է արևելյան մեղեդիներ, որոնք հետագայում օգտագործում է իր ստեղծագործություններում: Այստեղ տեղի է ունենում Սպենդիարյանի և Հովհաննես Թումանյանի հանդիպումը, որի ընթացքում էլ կոմպոզիտորի մոտ ծնվում է օպերա գրելու գաղափարը: Օպերայի սյուժեի հիմք է ընտրվում «Թմկաբերդի առումը» պոեմը: Վերադառնալով Սուդակ` նա ձեռնամուխ է լինում «Ալմաստ» օպերայի ստեղծմանը: Նույնիսկ Առաջին համաշխարհային պատերազմի և հեղափոխության դժվարին տարիներին Սպենդիարյանը ծավալում է բուն հասարակական, բարեգործական ու մշակութային գործունեություն:

Սպենդիարյանը այն հայ մտավորականների շարքում էր, ովքեր Հայաստանի իշխանությունների հրավերով տեղափոխվեցին և բնակություն հաստատեցին հայրենիքում: Կոմպոզիտորը Հայաստան եկավ 1924 թ.` իր հայրենիքում նախաձեռնելով երաժշտական ու մշակութային կյանքի զարգացման լայնածավալ աշխատանքներ: Նրա

ջանքերով ստեղծվեց Երևանի պետական կոնսերվատորիայի սիմֆոնիկ նվագախումբն ու բացվեց նվագախմբային դասարանը: Հայաստանում կոմպոզիտորը ծավալեց նաև մանկավարժական գործունեություն՝ իր հարուստ փորձը փոխանցելով Նորաբաց կոնսերվատորիայի դասախոսներին և ուսանողներին: Հայկական մշակույթի զարգացման մեջ ունեցած մեծ ավանդի համար Ալեքսանդր Սպենդիարյանին 1926 թ. շնորհվեց Ժողովրդական արտիստի կոչում: Նա առաջին երաժիշտն էր, որն արժանացավ այդ բարձր բարձևին:

Կոմպոզիտորի մոտ հայտնաբերվում է թոքերի սուր բորբոքում, որի հետևանքով 1928 թ. մայիսի 7-ին Ալեքսանդր Սպենդիարյանը մահանում է՝ «թոքերի կրուպոզային բորբոքում» ախտորոշմամբ: Նրա ընկերոջ՝ ճարտարապետ Ալեքսանդր Թամանյանի առաջարկությամբ կոմպոզիտորի աճյունն ամփոփվեց Ժողտանը (ներկայիս Օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոն) հարակից պուրակում: Նրա մահից մի քանի տարի անց՝ 1933 թ. հունվարի 20-ին, «Ալմաստ» օպերայի բեմադրությամբ բացվեց Հայաստանի օպերայի պետական թատրոնը, որը 1939 թ.-ից կրում է Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անունը:

Օպերայի և բալետի ազգային թատրոնի դիմաց կանգնեցված են Ալեքսանդր Սպենդիարյանի և Հովհաննես Թումանյանի արձանները:

ԳԼՈՒԽ 2. Ալեքսանդր Սպենդիարյանի սիմֆոնիկ արվեստը

Սպենդիարյանի երաժշտական ժառանգությունը բաղկացած է քառասունից ավելի երգերից ու ռոմանսներից, մի շարք կամերա-գործիքային և սիմֆոնիկ ստեղծագործություններից, մեկ օպերայից մի քանի խմբերգերից ու վոկալ անսամբլներից: Սպենդիարյանի գրչին են պատկանում մեծ քանակությամբ ժողովրդական երգերի մշակումներ՝ հայկական, ռուսական, ուկրաինական, թաթարական (Ղրիմի):

1900-1917 թթ. Սպենդիարյանը գրեց իր խոշորակտավ ստեղծագործությունների մեծ մասը: «Ղրիմյան Եսքիզներ»-ի երկու սերիաները:

Ալեքսանդր Սպենդիարյանի «Ղրիմյան Եսքիզները»՝ նվագախմբի հիանալի սյուիտը, ունկնդիրներին տեղափոխում է Ղրիմի դյուրօրիչ բնապատկերները՝ նկարելով այս գեղատեսիլ շրջանի վառ երաժշտական պատկերները: 1898 թվականին կազմված այս Եսքիզները ներկայացնում են Ղրիմի թերակղզու բնական գեղեցկությունը, մշակութային հարստությունը և հավերժական հմայքը: Երաժշտական վիճակների շարքի միջոցով Սպենդիարյանը հանդիսատեսին հրավիրում է գրավիչ ճամփորդության՝ արթնացնելով Ղրիմի բազմազան բնապատկերներով և մշակութային ժառանգությամբ ոգեշնչված տեսարաններ, հնչյուններ և զգացմունքներ:

«Ղրիմյան Եսքիզների» առաջին սերիան Ալ. Սպենդիարյանը գրել է 1903 թ., Յալթայում: Պարտիտուրան առաջին անգամ տպագրվել է 1905 թ. Վ. Բեսսելի հրատարակչության կողմից: Այս ստեղծագործությունը հանդիսանում է Ղրիմի թաթարների ժողովրդական մեղեդիների մշակում: Սույն ստեղծագործությունը նվիրված է ականավոր նկարիչ Իվան (Յովհաննես) Կոնստանտինովիչ Այվազովսկու հիշատակին:

«Ղրիմյան Եսքիզների» երկրորդ սերիան Ալ. Սպենդիարյանը գրել է 1912 թ. սեպտեմբերին Սուդակում: Երկրորդ սերիայի վերջնական խմբագրության մեջ հեղինակը զետեղել է հետևյալ մասերը.

Պարտիտուրը հրատարակվել է 1927 թ. (Մոսկվա): Այս ստեղծագործությունը հանդիսանում է Ղրիմի թաթարների ժողովրդական մեղեդիների մշակում: Ղրիմի Եսքիզների երկրորդ սերիան ձևավորվել է կոմպոզիտորի տիկնոջը՝ Վ. Լ. Սպենդիարովային:

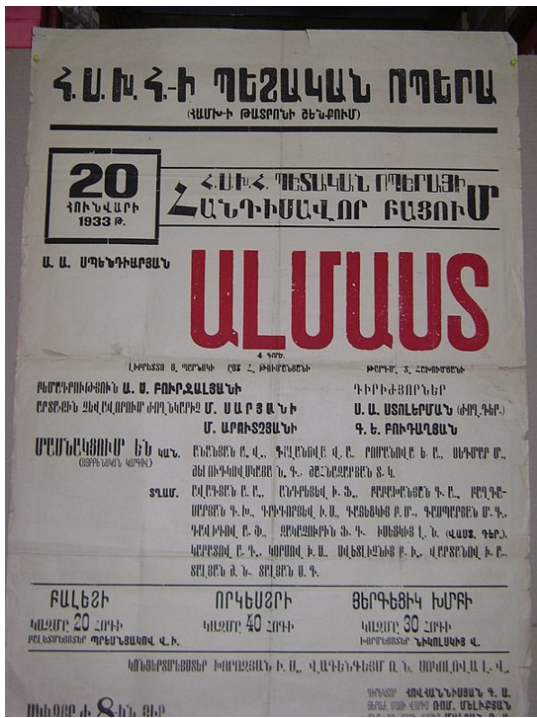
«Երեք արմավենի» սիմֆոնիկ պատկեր.

«Երեք արմավենի» սիմֆոնիկ պոեմը գրելիս Ալեքսանդր Սպենդիարյանն ինքն էլ չէր կարող պատկերացնել, որ ականայից «գյուտի» հեղինակ էր դառնալու: Միխայիլ Լերմոնտովի համանուն բանաստեղծությունը, որի հիման վրա ստեղծվում էր պոեմը, արևելյան ասք էր: Դրա մի հատվածում նկարագրվում էր ուղտերի քարավանի երթի տեսարանը: Նա որոշում է ոչ ավել ոչ պակաս՝ Նոր երաժշտական գործիք ստեղծել: Կոմպոզիտորը մի վարպետի պատվիրում է կաշվե գոտու վրա 12 հատ բրոնզե զանգակ ամրացնել:

Այդպիսով, հենց այս «գյուտի» շնորհիվ ծնված գործիքը պետք է հետագայում ստեղծագործության մեջ ազդարարեր ուղտերի քարավանի երթն անապատով: Երբ Սպենդիարյանի ուսուցիչը՝ կոմպոզիտոր Նիկոլայ Ռիմսկի-Կորսակովը, տեսել էր իր աշակերտի ստեղծած գործիքը, շատ էր հավանել այն եւ կատակով անվանել էր սպենդիարոֆոն: Սպենդիարոֆոնն իր տեսակի մեջ եւ հնչողությամբ աշխարհում միակ գործիքն է եւ պահպանվում է Ալեքսանդր Սպենդիարյանի տուն-թանգարանում:

Սպենդիարյանի ստեղծագործական կյանքում բեկումնային եղավ 1916 թ. նրա այցը Թիֆլիս, որտեղ նա ծանոթացավ Հովհաննես Թումանյանի հետ և ոգեշնչված «Թմկաբերդի առումը» պոեմով գրեց իր «Ալմաստ» օպերան:

Սպենդիարյանի «Ալմաստ» օպերայով ոգեշնչված «Ալմաստ» նախերգանքը նվագախմբային երաժշտության միջոցով բարդ պատմություններ փոխանցելու նրա կարողության փայլուն ցուցադրությունն է: Այս նախերգանքն իր մեջ ամփոփում է օպերայի եռությունը՝ ֆիքսելով դրա դրամատիկ լարվածությունն ու քնարական գեղեցկությունը: Իր դինամիկ նվագախմբի և

գրավիչ մեղեդիների միջոցով «Ալմաստ» նախերգանքը ունկնդիրներին տեղափոխում է հայկական դիցաբանության աշխարհ, որտեղ սերը, հերոսությունն ու ողբերգությունը ներդաշնակ շքեղությամբ են ծավալվում:

Դպրոցական ուսուցման համատեքստում Ալեքսանդր Սպենդիարյանի «Ալմաստ» օպերան ի հայտ է գալիս որպես արժեքավոր ռեսուրս, որն ապահովում է ոչ միայն երաժշտական կրթություն, այլև մշակութային հարստացում և հուզական խորություն: Խորանալով «Ալմաստ»-ի թեմաների և կերպարների մեջ՝ աշակերտներին տրվում է բազմաչափ ուսուցման փորձ, որը դուրս է գալիս դասասենյակից: Օպերայի սյուժեի, կերպարների և երաժշտական մոտիվների ուսումնասիրությունը կարող է դարպաս ծառայել հայոց պատմությունը, ավանդույթները և բանահյուսությունը հասկանալու համար: Աշակերտներին ծանոթացնելով օպերայի մշակութային համատեքստին՝ մանկավարժները կարող են ընդլայնել նրանց տեսակետները՝ խթանելով գնահատել մարդկային փորձառությունների բազմազանությունը:

«Ալմաստ»-ի ուսումնասիրությունը կարող է ինտեգրվել տարբեր առարկաների՝ խթանելով միջառարկայական ուսուցումը: Օրինակ՝ աշակերտները կարող են պատմության դասին ուսումնասիրել միջնադարյան Հայաստանի պատմական համատեքստը, գրականության դասին վերլուծել օպերայի լիբրետոն և երաժշտության դասին ուսումնասիրել երաժշտական ստեղծագործություններն ու տեխնիկան: Այս միջառարկայական մոտեցումը հարստացնում է աշակերտների ըմբռնումը օպերայի

մասին և խրախուսում է ամբողջական հեռանկարը՝ ամրապնդելով գիտելիքների փոխկապակցվածությունը:

«Երևանյան Ետյուդներ».

Անընկճելի եռանդով Սպենդիարյանը շարունակեց իր գործը նաև հայրենիքում: 1925 թ. Երևանում նա գրեց իր վերջին ստեղծագործություններից մեկը՝ «Երևանյան Ետյուդները», որը նվիրեց Երևանի պետական կոնսերվատորիայի ուսանողական նվագախմբին:

«Երևանյան Ետյուդներ»-ը սիմֆոնիկ էսքիզների շարք է, որը հարգանքի տուրք է մատուցում Հայաստանի մայրաքաղաք Երևանին՝ հնագույն և կենսունակ քաղաքին: Այս կոմպոզիցիայում Սպենդիարյանը հմտորեն պատկերում է քաղաքի կյանքի ու մշակույթի տարբեր կողմերը: «Երևանյան Ետյուդներ»-ի յուրաքանչյուր շարժում՝ աշխույժ շուկաներից մինչև հանգիստ բնապատկերներ, պատկերում է վառ ձայնային դիմանկար՝ ունկնդիրներին սուզելով պատմական այս քաղաքի տեսարժան վայրերի և հնչյունների մեջ: Կոմպոզիցիայի վառ պատկերավորումը և արտահայտիչ մեղեդիները ցույց են տալիս Սպենդիարյանի՝ իր երաժշտության միջոցով հզոր հույզեր առաջացնելու կարողությունը:

Ստեղծագործությունն իր մեղեդիական մոտիվներով և ռիթմիկ նախշերով աշակերտներին ծանոթացնում է հայկական երաժշտական ավանդույթներին: Ստեղծագործությունն ուսումնասիրելով՝ աշակերտները կարող են ծանոթանալ հայ երաժշտությանը բնորոշ յուրահատուկ ներդաշնակությունների և զարդանախշերի՝ իրթանելով մշակութային բազմազանության գնահատումը:

«Երևանյան Ետյուդներ»-ի յուրաքանչյուր շարժում կարելի է կապել քաղաքի կոնկրետ պատմամշակութային տարրերի հետ: Մանկավարժները կարող են օգտագործել այս կոմպոզիցիան՝ ներկայացնելու Երևանի հետ կապված պատմական իրադարձությունները, տեսարժան վայրերը և մշակութային ավանդույթները:

Եզրակացություն

Այսպիսով նշենք, որ Ալեքսանդր Սպենդիարյանը 20-րդ դարի երաժշտական արվեստի խոշորագույն ներկայացուցիչներից է: Ասելով Սպենդիարյան արվեստասերն առաջին հերթին մտաբերում է «Ալմաստ» օպերան, «Ղրիմյան Եսքիզներ»-ը, «Երևանյան Ետյուդներ»-ը և այլն: Սպենդիարյանի ձեռագիրը հարուստ է հայեցի մտածելու կերպով, ազգային տարրերով, որն էլ անկրկնելի և անմոռանալի է դարձնում իր թողած ժառանգությունը:

Երևանում է գտնվում Ա. Սպենդիարյանի տուն-թանգարանը՝ հարուստ նրա կենսագրական և ստեղծագործական պատմության նմուշներով: Անհրաժեշտ է կազմակերպել ուսուցողական էքսկուրսիաներ:

Ա. Սպենդիարյանի անունն է կրում նաև ազգային բալետի և օպերայի թատրոնը: Այստեղ պարբերաբար բեմադրվում է Սպենդիարյանի «Ալմաստ» օպերան: Ի դեպ նորովի դեկորացիաներով, բեմական հագուստներով, ինչն ավելի հետաքրքիր ու տպավորիչ է այսօրվա հանդիսատեսի համար:

Նա իր ստեղծագործություններում սինթեզում է դասական, ազգային երաժշտության և սիմֆոնիկ արվեստի ավանդույթները: Ունկնդրելով Ա. Սպենդիարյանի ստեղծագործություններից հատվածներ աշակերտների մոտ առաջանում է սեր դեպի ազգային երաժշտությունը և սեր է առաջացնում գեղեցիկի նկատմամբ:

Երբ մենք անդրադառնում ենք Սպենդիարյանի ստեղծագործությունները դպրոցական ծրագրերում ընդգրկելու խորը նշանակությանը, ի հայտ են գալիս մի քանի համոզիչ պատճառներ, որոնք ամրապնդում են նրա ստեղծագործությունների ուսուցման կարևորությունը կրթական հաստատություններում:

Ուսումնասիրելով նրա ստեղծագործությունները՝ աշակերտները պատկերացումներ են ստանում Հայաստանի մշակութային յուրահատուկ նրբությունների, ավանդական մեղեդիների և պատմական համատեքստերի մասին:

Նրա ստեղծագործությունների ուսումնասիրությունը բարձրացնում է աշակերտների երաժշտական գրագիտությունը՝ խորացնելով բարդ երաժշտական ժանրերի ըմբռնումը և զարգացնելով երաժշտություն լսելու հմտություններ:

Ունկնդրելով «Տղամարդկան քայլերգը» «Ալմաստ» օպերայից՝ տղաների մեջ արթնանում է առնականություն, սեր դեպի հայրենիքը, ազատությունը: Իսկ ահա «Հենզելի» պարը անտարբեր չի թողնի աղջիկներին, իր ճկունությամբ, հեզությամբ, եթերային քայլերով:

Յուրաքանչյուր ստեղծագործություն, լինի գրական թե երաժշտական՝ անմահ է, եթե ունի բարոյական գաղափար, ջերմացնում է հոգիդ ու լցնում լավատեսությամբ: Անշուշտ Սպենդիարյանն այդպիսին է: Նրա թողած ժառանգությունը մեր ազգային հարստությունն է, մենք պարտավոր ենք ճանաչելու Սպենդիարյանին: Իսկ դրա լավագույն միջոցներից մեկն էլ հաճախելն է օպերայի և բալետի թատրոն, քանի որ յուրաքանչյուր անհատի մոտ անհրաժեշտ է արթնացնել ու զարգացնել սերը դեպի ազգայինը ու գեղեցիկը հնարավորինս վաղ հասակում:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Գրիգորյան Զ. Ալեքսանդր Սպենդիարով, Երևան ՅՍՄՐ Գ. Ա., Հրատ. 1952:
2. Ժամանակակիցները Ալեքսանդր Սպենդիարյանի մասին, հուշերի ժողովածու, կազմ. Թադևոսյան Ալ. Երևան, Հայպետհրատ. 1960:
3. https://hy.wikipedia.org/wiki/%D4%B1%D5%AC%D5%A5%D6%84%D5%BD%D5%A1%D5%B6%D5%A4%D6%80_%D5%8D%D5%BA%D5%A5%D5%B6%D5%A4%D5%AB%D5%A1%D6%80%D5%B5%D5%A1%D5%B6#cite_note-3
4. https://spendiaryanmuseum.am/htmls_arm/spendiaryan_works.html